

Neatkarīga nozares profesionāla/eksperta recenzija par sabiedriskā pasūtījuma izpildi
(paraugs)

Recenzents:	Gunta Sloga
Elektroniskais plašsaziņas līdzeklis:	SIA Valmieras televīzija
Projekta nosaukums:	Novadu ziņu televīzijas sižeti
Recenzēto satura vienību skaits:	200
Recenzēto satura vienību pārraidīšanas datumi:	Laikā no 2021.gada 6.janvāra līdz 30.jūnijam

1. UNIVERSĀLIE KRITĒRIJI

1.1. Atbilstība projekta satura koncepcijā definētajiem sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst

Projekts uzskatāms par pilnībā atbilstošu sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem gan saturiski, gan formas ziņā, kā arī attiecībā pret žurnālistikas profesionālajiem standartiem.

1.2. Atbilstība projekta satura koncepcijā definētajam mērķim un uzdevumam

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst

Projekts uzskatāms par pilnībā atbilstošu koncepcijā definētajam mērķim un uzdevumam. Kā īpaši nozīmīga vērtējama projekta ietvaros notikusī ziņu satura kvalitātes palielināšana, tādējādi paplašinot Latvijas mediju lietotāju pieeju profesionālam un daudzveidīgam saturam.

1.3. Projektam ir ilgtspējīgs efekts, tostarp žurnālistikas un mediju profesionālās kvalitātes uzlabošanā

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst

Projekta aprakstā minētās apņemšanās – konsolidēt ziņu dienestu un vairot darbinieku profesionālās spējas – ir ļāvušas būtiski uzlabot ziņu saturisko kvalitāti (ar dažiem izņēmumiem). Vienlaikus būtiska uzmanība tikusi pievērsta arī jaunu multimediju rīku ieviešanai redakciju ikdienas darbā, kas gan pagaidām joprojām ir minimāla. Tāpēc iespējams izteikt pieņēmumu, ka uzsāktās pārmaiņas atstās būtisku, pozitīvu ietekmi uz Latvijas lokālo un hiperlokālo mediju tirgu arī ilgtermiņā, veicinot kopējā profesionālās kvalitātes līmeņa uzlabošanu. Būtiski, ka pamazām izlīdzinās kvalitāte starp dažādām ziņu

gatavotāju komandām un producentu grupām, kas arī var kalpot par būtisku faktoru vienmērīgai kvalitatīva satura ražošanai dažādos novados ilgtermiņā.

1.4. Satura pieejamības nodrošināšana daudzveidīgās satura izplatīšanas platformās un sasniedzamā auditorija (par pamatu ņemt projekta pieteikumā noteikto)

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst

Būtiski, ka vietējās un reģionālās ziņas, izmantojot dažādus satura izplatīšanas kanālus un platformas (tai saitā ReTV, LTV, LSM.LV, TVNET, sociālie mediji), tiek piedāvātas gan vietējai un reģionālajai, gan nacionālajai auditorijai. Nākotnē būtu ieteicams pastiprinātu uzmanību pievērst multimediju platformām pielāgota satura radīšanai un jo īpaši – satura mārketingam, tādējādi būtiski vairojot auditoriju (ar potenciālu piesaistīt gados jaunus un ekonomiski aktīvus satura lietotājus).

1.5. Satura atbilstība žurnālistikas ētikas un profesionālajiem standartiem, politiskās neitralitātes ievērošana tēmu un viesu izvēlē, viedokļu daudzveidība (ņemot vērā satura žanra specifiku)

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst

Kopumā projekta ietvaros radītais saturs atbilst žurnālistu profesionālajiem un ētikas standartiem, recenzentes analizētajos ziņu sižetos pārkāpumi vai būtiskas novirzes netika konstatētas. Tāpat tiek nodrošināta viedokļu daudzveidība, kā to paredz profesionālas žurnālistikas standarti.

Kā pozitīvas izceļamas šādas tendences:

- *Atzinīgi vērtējams tas, ka sižetos ienāk reemigrācijas tēma, stāstot par indivīdiem un ģimenēm, kas atgriežas Latvijā. Šo tēmu noteikti iespējams attīstīt, ne tikai vēstot par veiksmes stāstiem, bet arī analizējot, kas ir iemesli, kas traucē atgriezties un kāda ir gan vietējo, gan nacionālo lēmējinstītūciju loma.*
- *Sižetos tiek intervēti valdības pārstāvji, citas nacionāla līmeņa amatpersonas, eksperti un viedokļu līderi, tādējādi apliecinot autoru vēlmi skatīties uz notikumiem plašākā, ne tikai “sava pagasta” kontekstā.*
- *Tiek atrasta “balss” nacionālo vai globālo notikumu ietekmei uz vietējām kopienām, piemēram, atspoguļojot pēdējā laika notikumus Baltkrievijā. Cits piemērs – intervija ar projektā “Mācītspēks” iesaistīto Daugavpilī.*
- *Būtiski, ka novadu ziņās notiek pievēršanās dažādu sociāli mazaizsargāto grupu problēmjaūtājumu atspoguļošanai (piemēram, 4.marta ReTV ziņās pārraidītais sižets par konfliktsituāciju par grupu māju celtniecību Ogrē), kā arī tādiem šobrīd aktuāliem jautājumiem kā sabiedrības psihoemocionālais stāvoklis.*
- *Tiek veidoti sižeti par vidi un ilgtspēju, piemēram, atkritumu šķirošanu vai brīvbožu izveidi Latgalē un dabisko pļavu atjaunošanu, taču, ņemot vērā aktualitāti, šo tematiku noteikti iespējams vēl paplašināt. Apsveicama un turpmāk attīstāma ir pievēršanās dabas zinātņu un ino cvāciju tematikai, kuras īpatsvaru būtu nepieciešams palielināt.*
- *Būtiski, ka autori daudzos sižetos pievēršas Covid-19 pandēmijas radītajam seku uz tautsaimniecību analizēšanai, tādējādi “iedodot balsi” novados aktīviem cilvēkiem.*

- *Būtiski, ka tiek atvēlēta vieta vietējām kultūras aktivitātēm un kultūras mantojuma saglabāšanas centieniem, sākot no Latgales krucifiskiem līdz suitu “lebedikiem”.*

Vēl nepieciešami uzlabojumi:

- *Atspoguļojot vietējo pašvaldību darbu, tiek ievērota viedokļu daudzveidība un dažādība, tomēr būtu ieteicams meklēt pašiem savas tēmas, ne tikai reaktīvi ziņot par notikumiem kā tas novērojams pašlaik. No redzētajiem sižetiem rodas priekšstats, ka žurnālisti šobrīd īpaši neidziļinās vietējo politisko norišu atspoguļošanā. Visbiežāk top sižeti par sadzīviskiem jautājumiem un to risināšanu, ne, piemēram, pašvaldību darba izvērtēšanu un to potenciālo nākotnes ieguldījumu teritorijas attīstīšanā.*
- *Redakcijām būtu jāpārrunā to, kā atspoguļot un papildus tematiku iedot tādiem dažādus vērtējumus raisošiem datumiem kā 8.marts. Nav izmantota iespēja šajā dienā runāt par to, kā, piemēram, vairo sieviešu līdzdalību un vienlīdzību vietējās kopienās. Tā vietā top vairāki sižeti no puķu veikaliem un puķu audzētavām, bet tikai vienā tiek stāstīts par Valmieras nevalstiskas organizācijas tradīciju apbalvot savas pilsētas aktīvāko sievieti.*

2. SPECIĀLIE KRITĒRIJI SATURA AUDIO UN AUDIOVIZUĀLĀ FORMĀTA NOVĒRTĒŠANAI

2.1. Formas kritēriji (atbilstība formātam, scenārija dramaturģijas kvalitāte, vēstījuma dinamika, režijas kvalitāte, mūzikas izmantošanas prasmes, subtitru kvalitāte)

Kopumā veidotie sižeti ir uzskatāmi par atbilstošiem formas kritērijiem, tomēr būtu nepieciešami sekojoši uzlabojumi:

- *Atzinīgi vērtējams tas, ka arī Covid-19 “mājsēdes” apstākļos tiek atrasti dažādi veidi, kā nodrošināt intervijas – gan tiešsaistē, gan online, tomēr dažkārt nav izmantoti dažādi tehniskie rīki skaņas un attēla kvalitātes uzlabošanai.*
- *Ne vienmēr attaisnojams sižetu garums, tie varētu būt īsāki, žurnālistiem un redaktoriem rūpīgāk atlasot tajos iekļaujamo informāciju un atmetot liekvārdību.*
- *Žurnālisti maz izmanto tā dēvētos “stand-up”, tiesa, tie parādās atsevišķos, lielākoties, ReTV reportieru sižetos (tas gan nenozīmē, ka tiem jāklūst par pašmērķi, bet, piemēram, sižetā par talsenieku izloksnēm ReTV žurnāliste “stand-up” brīdī veiksmīgi izstāsta, kas tad ir šīs izloksnes specifika, izmantojot košus apvidvārdus).*
- *Būtu vēlams titrēt citātus latgaļu valodā.*
- *Atsevišķiem novadu ziņu veidotājiem, piemēram, “TV Kurzeme” būtu jāuzlabo t.s. “voiceover” skaņas kvalitāte.*
- *Pagaidām sižetu veidotāji nav pietiekami pievērsušies skaņas, mūzikas izmantošanai stāstu struktūras veidošanā (tas gan nedrīkst būt pašmērķis ziņu sižetos, bet tikai kā papildus līdzeklis stāsta stāstīšanai).*
- *Lai arī kopumā uzlabojusies vizuālā kvalitāte it īpaši ReTv gatavotajos sižetos, tomēr būtu vēlama dažādu vizuālo datu un informācijas atveides rīku iekļaušana.*

2.2. Satura kritēriji (redaktora un producēšanas darba kvalitāte, satura vērtība un oriģinalitāte, valodas lietojums, grafika un vizuālie risinājumi)

Kopumā projekta ietvaros veidotie sižeti ir uzskatāmi par atbilstošiem satura kritērijiem, tomēr būtu nepieciešami sekojoši uzlabojumi:

- *Novērojama kvalitatīva atšķirība starp ReTV ziņu dienestā strādājošajiem un citām radošajām grupām, kam, iespējams, ir mazāk laika un resursu, lai nodrošinātu savas profesionālās kapacitātes uzlabošanu.*
- *Iztrūkst vienotas redakcionālās pieejas novados notiekošā atspoguļojumam gan tēmu un saturiskā, gan reģionālā pārklājuma ziņā. Tas, visdrīzākais, skaidrojams ar faktu, ka projektā iesaistīti vairāki satura radītāji.*
- *Būtu nepieciešams ieviest skaidrojošās žurnālistikas elementus sižetos, tāpat jāizvērtē, vai vienmēr sniegtā informācija ir auditorijai saprotama (piemēram, ko nozīmē “dendrohronoloģiskā datēšana” sižetā par Valmieras vecās aptiekas atjaunošanu).*
- *Lai arī to nevar teikt par visiem sižetiem, atsevišķos gadījumos vērojamas problēmas definēt sižeta galveno saturisko mērķi (piemēram, 8.marta ReTV ziņās pārraidītais LRT sižets par piesardzības ievērošanu mežos vai 11.februārī LTV pārraidīts LRT sižets par atkritumu izvešanu ziemā).*
- *Žurnālistiem un redaktoriem būtu jāstrādā pie tā, lai sižetos būtu vairāk analītiskas elementu un kopsavilkumu. Piemēram, 15.jūnijā tiek pārraidīts Vidusdaugavas TV sižets par sadrumstalotību Jēkabpils novada domē, daudz citātu par emocijām un intrigām, taču nav sniegts skaidrojums, kas tām pamatā.*
- *“Runājošo galvu” problēma žurnālisti nereti izvēlas ļoti garus citātus, kas nav pieļaujams ne formas, ne satura ziņā.*
- *Būtu nepieciešams pārdomāt, kā saturiski un formas ziņā vēstīt par katru gadu notiekošiem notikumiem. Piemēram, gaidāmajiem plūdiem un zemledus makšķerēšanu (recenzente noskatījās vairākus, līdzīgus dažādu televīziju gatavotus sižetus par šo tēmu).*

2.3. Vadītāji: profesionālās īpašības un iemaņas (personas profesionālās darbības oriģinalitāte, prasme uzrunāt, ieinteresēt, piesaistīt auditorijas uzmanību, ķermeņa valodas prasme, spēja reaģēt neordinārās situācijās, spēja nodrošināt stabilu profesionālo kvalitāti, līdzdalība satura komunikācijā, prasme vadīt intervijas, sarunas, diskusijas, improvizācijas prasme, prasme strādāt tiešraidē, sagatavotības līmenis)

Recenzents šo atstājis bez izvērtējuma, jo tas nebija iekļauts darba uzdevumā.

2.4. Iesaistītais personāls (žurnālisti, operatori, montāžisti un citi satura radītāji): profesionālās īpašības un iemaņas (profesionālās darbības oriģinalitāte, prasme uzrunāt, ieinteresēt, piesaistīt auditorijas uzmanību, spēja reaģēt neordinārās situācijās, spēja nodrošināt profesionālo kvalitāti, prasme strādāt tiešraidē (ja attiecināms), sagatavotības līmenis)

Kā jau minēts iepriekš, atšķiras dažādu satura producētāju profesionālā kapacitāte, tomēr ir iespējams izdalīt kopējus trūkumus:

- *Lai arī kopumā operatoru darbs vērtējams apmierinoši, tomēr ir gadījumi, kad iztrūkst kadra dinamikas un saturiskā nozīmīguma. Piemēram, “tukši kadri” -*

visbiežāk neizteiksmīgi mazpilsētu piefilmējumi ar nejaušām ielām un gājējiem gan sižetos par Covid-19, gan pašvaldības darbu. Tāpat sižetos intervētie cilvēki visbiežāk ir “runājošas galvas” vai, tieši pretēji, filmēti no liela attāluma, nemeklējot citus risinājumus. Tāpat būtu nepieciešams pārrunāt gaismu esamības/neesamības ietekmi uz attēla kvalitāti.

- *Būtu jānodrošina darbs ar runas konsultantu, jo ne visiem žurnālistiem un reportieriem ir nepieciešamas prasmes izmantot savus bals instrumentus (jo īpaši tas attiecināms uz atsevišķiem Vidusdaugavas TV un LRT, arī TV Kurzeme žurnālistiem).*
- *Būtu nepieciešams nodrošināt ciešāku sadarbību starp žurnālistiem, operatoriem un montāžistiem, lai vairotu sižetu kopējo dinamiku un vizualitāti.*

2.5. Papildus piebildes

3. REKOMENDĀCIJAS

3.1. Vai projekta realizēšana nākotnē būtu jāturpina sabiedriskā pasūtījuma ietvaros?

Projekts ir tupināms sabiedriskā pasūtījuma ietvaros, jo nodrošina auditorijai pieejamību norisēm reģionos. Jāuzsver, ka šobrīd šis ir viens no retajiem audiovizuālajiem medijiem, kas nodrošina šādu saturu. Tāpat projekta īstenotājs pēdējā gada laikā ir būtiski uzlabojis gan satura formu, gan kvalitāti.

3.2. Vai projektā nepieciešami būtiski uzlabojumi? Ja jā, kādi?

Kaut arī vērojami atsevišķi iedīgļi, tomēr vajadzētu daudz nopietnākā līmenī attīstīt vietējo notikumu skatījumu reģionālā un nacionālā līmenī. Stiprināt korespondentu tīklu un rast vienotu redakcionālo politiku un skatījumu uz svarīgākajiem darbības pamatprincipiem, kas ilgtermiņā ļautu nodrošināt to, ka visi projektā iesaistītie rada līdzvērtīgas kvalitātes saturu un visi reģioni ir vienlīdz būtiski “noklāti”. Ne tikai reaģēt uz notikumiem, bet pašiem proaktīvi meklēt tēmas, ieguldīt lielāku laiku un resursus analītiskajā žurnālistikā. Uzlabot digitālā satura ražošanas apjomus un digitālo mārketingu.

3.3. Projektā iesaistītā radošā personāla kompetence un profesionalitātes vērtējums, realizējot līdzvērtīgus projektus sabiedriskā pasūtījuma ietvaros.

Ir redzams, ka projekta vadība ir veikusi būtiskus ieguldījumus profesionālās kvalitātes audzēšanā. Taču vēl ir daudz darāmā, lai mediju varētu uzskatīt par vienlīdz spēcīgu spēlētāju nacionālo kanālu vidū līdzās LTV un TV3 (trūkums recenzente ir minējusi jau komentāros augstāk).

3.4. Papildus secinājumi/piebildes

Recenzente skatījās 200 sižetus 2 kanālos – LTV Dienas ziņu arhīvā un ReTV ziņu arhīvā, tie tika izvēlēti pēc nejaušības principa, mēģinot aptvert 6 mēnešu periodu. Tāpēc, protams, šis izklāsts nav uzskatāms par absolūti visaptverošu, tai skaitā jautājumā par proporcionālo dažādu producentu grupu sagatavoto sižetu kopējo klātbūtni ziņās.

Šajā laika periodā noskatīti sekojoši sižeti:

ReTV (tai skaitā ReTV no Zemgales un Latgales)	112
LRT	19
LRT+	3
Skrundas TV	3
TV Kurzeme	18
Kurzemes TV	6
Talsu TV	6
Vidusdaugavas TV	18
TV Kursa	15